

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

«Esperanto.»

Irtó: Protector Securitatis.

E szóval már lapunk hasábjain is találkozunk s azért nem lesz érdektelen most, midőn az «Esperanto»-világnyelv születésének 25-ik évfordulóját ünnepli, a világnyelvekkel általánosságban és az «Esperanto»-val különösen foglalkozni.

Az a törekvés, hogy az emberiség egy közös nyelvben egymást megértse, talán épen olyan régi, mint a babyloni torony építésénél keletkezett nyelvzavar, amely az addig — a biblia szerint — egy nyelvet beszélő emberiséget nyelvében megzavarta és földönfutóvá tette. Tudományosan a francia Descartes és a német Leibniz foglalkoztak először egy világnyelv felépítésével. Törekvésüket előbb a latin, később a francia és angol nyelv általános használata hiúsította meg s tényleg még ma is a diplomácia hivatalos nyelve a francia, a világkereskedelem nyelve pedig az angol. De már a két utóbbi nyelvvel szemben is versenyre kelnek a nagy német, spanyol és szláv nyelvtörzsek és evvel bizonyítják azt, hogy egy élő nyelv a világforgalom lebonyolítására nem alkalmas.

Maradna még a latin nyelv, mely mint holt nyelv a népek irigységét fel nem kelthetné s szóbőségével, nyelvbeli szépségeivel s klasszikus irodalmával legjobban szolgálhatná az érintkezés szükségleteit. Ámde a latin nyelv szabályai oly sokfélék és nehezen elsajátíthatók, a szabályoktól való kivételek sokaságában oly nehéz eligazodni, hogy pl. a nyolcz gimnáziumot végzett ember, miután nyolcz évig minden nap egy órán át részesült latin oktatásban, a végén, szükségből le tud valamit latinból anyanyelvére fordítani, de vissza már nem és egy latin társalgást folytatni épen nem képes.

Mindeme körülmények szükségessé tették egy világforgalmi nyelvet olyképen állítani össze, hogy az könnyen elsajátítható, szavaiban minden felesleget mellőző, nyelvtanában pedig a lehető legegyszerűbb legyen.

Az első ily nyelvet «Volapük» néven Schleyer János Márton lizzelstetteni (Németország) plébános bocsátotta világgá. Ez a műnyelv egyszerűség tekintetében a követelményeknek teljesen megfelel, nyelvszabályai sokban hasonlítanak a magyar nyelv szabályaihoz — bár Schleyer soknyelvűsége dacára, épen magyarul nem

tudott — de hátránya az, hogy voltaképen megint csak az angol nyelvre támaszkodik s így megint csak egy teljesen ismeretlen új nyelvet kell megtanulni. Így néhány évi kísérletezés után ez a nyelv is feledésbe ment.

Több sikerrel járt dr. Zamenhof varsói orvos vállalkozása, ki 10 évi munkálkodás után 1887-ben, tehát 25 év előtt adta ki első «Esperanto»-nyelvtanát.

A nyelv főleg a latin eredetű nyelvekre (francia, olasz, spanyol, román) támaszkodik, de felvette mindazon nemzetközi kifejezéseket, melyek minden művelt ember nyelvkincsében feltalálhatók, tehát köztulajdont képeznek és bővítette még az angol, német és szláv nyelvtörzsekből vett kifejezésekkel. Nyelvtana 16 szabályt tartalmaz s e szabályoktól egyetlen kivétel sincs; tehát a nyelvtan maga egy pár óra alatt minden közép-műveltségű ember által könnyen elsajátítható. A többi azután a gyakorlat dolga, mely főként fordításokra szorítkozhatik. A nyelv összesen mintegy 1000 szótóval rendelkezik s ezek képzők segítségével alakíthatók át, hogy bármely nyelv tudományos vagy szépirodalmi művei ezen 1000 szótó segítségével minden értelemzavar nélkül fordíthatók esperantóra.

A világnyelv természetesen csak mint nemzetközi forgalmi eszköz van gondolva s semmi szín alatt sem célozza a nemzeti nyelvek kiszorítását.

Ma már az Esperanto-nyelv a világ minden országában el van terjedve; számtalan egyesület munkálkodik terjesztésén; szakkönyvek, szórakoztató olvasmányok, nyelvtanok nagy sokasága gondoskodik a nyelv könnyű elsajátításáról: kereskedelmi- és iparvállalatok basználják mint levelezési nyelvet; évi nemzetközi kongresszusok szabályozzák a propaganda és fejlesztés szükségleteit.

Németország, Japán, Franciaország, az amerikai államok ép úgy terjesztik a nyelvet, mint a kisebb államok között Románia és Bulgária s ez államok egyes iskoláiban — még a népiskolában is — az Esperanto részben rendkívüli, de részben már kötelező tantárgy.

Egyelőre a büszke angol zárkózik el az esperanto tanulásától, mert hozzá van szokva, hogy pl. az élelmes svájci vendéglős, pinczér, szobalány, kereskedő az ő kedvéért, na meg az odabordott millióért ugysis megtanul angolul. Ámde az Esperanto már a Svájcban

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár
honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.
Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása ocskai eszközökkel. Argyérek minden hangszerről külön küldetik. Magyarországon legnagyobb vonós és fuvó hangszerek gyára.

STOWASSER JÁNOS

császári és királyi udvari szállító, a m. és kir. közös hadsereg, a m. kir.

Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Magyarországon legnagyobb vonós és fuvó hangszerek gyára.

is nagyon terjed s már mindenütt találunk esperantóul beszélő rendőröket, vezetőket, pinzéreket stb.

Hazánkban az Esperanto ügyét több egyesület szolgálja s ezek között élénk tevékenységet fejt ki a pozsonyi csoport, mely m. hó 2-án tartotta meg fényes ünnepségek között zászlószentelését.

Ez évben augusztusban Krakóban lesz a VIII. nemzetközi Esperanto-kongresszus, ezt követőleg pedig Budapesten az I. magyarországi Esperanto-kongresszus egyidejűleg a katolikusok III. nemzetközi Esperanto-kongresszusával.

Ezekből láthatjuk, hogy az esperanto-világnyelv immár nem utópia, hanem ezéltudatosan előretörő világmozgalom, mely jelszavához hiven:

•*Be guto malgranda, konstante frapante, traboras la monton granitan.*•

(Még a kis csopp is, állandóan esve, átfurja a gránit-hegyet.)

*

Hogy mily könnyű az esperanto-nyelv elsajátítása, annak bizonyítékául álljon itt az én esperanto-tanulmányaim és eredményeim rövid leírása.

61 éves koromban kezdtem a nyelv elsajátításával foglalkozni s miután napi egy órai foglalkozás mellett egy pár nap alatt a nyelvtani szabályokat megtanultam, két hónap múlva már lefordítottam Herczeg Ferencz egy elbeszélését s ma már 52 magyar elbeszélés fordítása Herczegtől, Hercziktől, Rákosi Viktortól, Kozma Andortól stb. fekszik fiókomban s ezek közül négy elbeszélés Herczeg Ferencztől már az „*Esperanta Biblioteko Internacia*” (nemzetközi esperanto könyvtár) egy füzetében is megjelent. Amit egy öreg ember vén feje ily könnyen elvégez, az egy fiatal rugékonny elmének csak játék lehet.

*

Mindezeket pedig azért mondtam el, mert az én, a jövőbe látó felfogásom szerint vannak most már, de lesznek jövőben még inkább alkalmak, midőn esendőrögyének is hasznát vehetik egy nemzetközi világnyelvnek, ha másképp nem is, de szórakozásképpen és a világirodalom megismerése végett. Mert van ám az Esperantonak gazdag irodalma úgy eredeti művekben, mint minden nemzet irodalmi termékeiből.

De talán egyszer megindul az idegenforgalom a mi városainkban, fürdőinkben és a természet által oly buja szépséggel megáldott hegyvidékeinken is. Nemcsak mi, akik a testületben benne élünk, hanem a nagyközönség is megszokta már a esendőrt a kultura terjesztőjének tekinteni. Ha az az idegen turista, különösen a sokat utazó német, angol és francia vándorlási közben néha egy-egy esendőrről bukkan, aki ha nem is anyanyelvén, de a közös esperanto-nyelven tud vele értekezni — mert a világjárók a különféle országok nyelveit nem, de a világnyelvet megtanulják — nem-

viszi el a hirét honfitársaihoz, hogy Magyarországon már a magyar nyelv tudása nélkül is lehet utazni? És ez is bozzájárulna az idegenforgalom fejlesztéséhez.

De a velünk határos Galiciában és Romániában nagy előszeretettel foglalkoznak még az iskolákban is az Esperanto tanításával s — azt hiszem — nincs messze az az idő, midőn a magyar esendőr, akinek Isten tudja hány nyelvet kellene tudnia, a határszéli vagy vasuti szolgálathoz az esperantóval egyedül boldogulhat.

*

Befejezésül még csak azt kívánom felemlíteni, hogy Budapesten a Kókai Lajos czég (Károly-utca 1.) foglalkozik az esperanto-művek terjesztésével s ez szívesen szolgál könyvjegyzékkel s nála kapható egy öt fillér áru kis „*Esperanto-kulcs*” is, mely a nyelv megismertetésére s első megalapozására alkalmas. Aki ezután komolyan akar az Esperantóval foglalkozni, annak számos nyelvtan, szótár és gyakorlókönyv áll rendelkezésére.

Magam nagyon örülnék, ha az Esperanto terjesztéséhez e rövid közleménnyel is hozzájárulhatnék.

A testi és lelki rendellenességek a közbiztonsági szolgálat szempontjából.

Irtá: Argay Ferencz esendőrőhadnagy.

(Folytatás.)

III. Az elmebetegségeknek nem tekintett személyi rendellenességek lefolyása a közbiztonságra.

Az elmebeteg által elkövetett jogsértés, ha akaratának szabad elhatározási képességével nem birt, a magyar büntetőtörvénykönyv 76. §-a értelmében neki be nem számítható, vagyis az elmebeteg, ha büntetendő cselekményt követ el, felelősségre vonni nem lehet.

Felületesen szemlélve a bűnelkövetés okainak kutatásából fakadó azt az eredményt, hogy a bűntevők zöme testi és lelki rendellenességekben szenvedő ember, arra a véleményre juthatnánk, hogy ilyen ember, ha törvényesértést követ el, ep úgy mint az elmebeteg, cselekedetéért a felelősséget nem viselheti és nem lenne büntetendő.

Ha az igazságszolgáltatás is ebből a szempontból indulna ki, akkor a társadalmi együttélés mihamar lehetatlenné válnék s a törvényben senki sem védelmet, sem korlátot nem lelven, az ököljog venné át az uralmat.

Ezért a bűnösség és felelősségviselés megállapításánál rendszerint az lesz a döntő: szándékosan követett-e el valamely büntetendő cselekmény, illetve a tettes rendelkezett-e — a szándékban feltételezett — tudatának és akaratának szabad elhatározási képességével.

Az igazságszolgáltatás e sarkalatos elvének indokolt voltát azonnal megértjük, ha meggondoljuk, hogy ugyan

Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 percz alatt a legminkább migraint és fejfájást olmulasztja. — Ár 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozról ingy. postai szállítás.

nagyon sok ember szenved olyan testi vagy lelki rendellenességben, amelyek jelenségei az elmebetegségeknek valamely fajára utalnak s mindazonáltal túlnyomórészt semmi káros befolyással sincsenek a közbiztonságra. Hisztériás, neuraszténias, eskóros stb. emberek egész tömege él közöttünk. Beleilleszkednek a társadalmi viszonyokba, becsületesen szerzik meg kenyerüket, sokszor magas állást foglalnak el s azt jól betöltik. Tehát rendellenességeik daczára megmaradnak a becsület útján.

Mások azonban zömét képezik a büntetteknek, holott ép úgy mint előbbiek, szintén felismerik a cselekmények hűnös voltát s szabad elhatározási képességgel bírnak jóra, rosszra egyaránt. És mekkorára nőne utóbbiak tábora, ha rendellenességük kedvezményt vagy mentességet biztosítana számukra.

Mért válik egyik rendellenes személyi tulajdonságokkal bíró emberből büntetett, holott a másik becsületes marad? Erről köteteket irtak már össze s a kérdést röviden kimeríteni bajos is.

Ha a mindennapi életben nyitott szemekkel járunk, önmagunktól találhatunk magyarázatot szolgáltató példákat.

A véralkat, a könnyelműsége való hajlam, a szülők gyengesége, a nevelés hiánya vagy ferdesége sok bűnnek szülőanyja.

A rendellenes embert könnyen ejti meg valamilyen szenvedély is. A tékozlás, a kártya, a löverseny, a pénz és munka nélküli úrhatnás, ha ilyen embert magához vont, az előbb-utóbb odajut, hogy csak az öngyilkosság vagy a bűn között választhat. Könnyű szerrel fog hozzányulni a rábizott idegen pénzhez, kibaszálja hűnös módon mások hiszékenységét, szóval sikkasztani, csalni, zsarolni fog, de nem veti meg a pénzszerzés egyéb hűnös módjait sem, csak kielégítesse szenvedélyét.

Ha ilyen ember a szeszitalok rabjává lett, akkor pláne fel van tárva előtte az a széles országút, mely az öngyilkossághoz vagy a börtönbe visz.

A nemi ösztön is sokszor váltja ki a bűntevést.

Testi és lelki rendellenességekkel bíró embernél a szerelem és a bűntetés igen gyakran szorosan összefügg; vagy általa vagy érte követik el a hűnt.

A szeretőnek pénz kell kártyára, borra s a kéjő kímeli a duzzadó pénztárczát vendége zsebéből, vagy ha arra alkalmas, megzsarolja; a férfi: zsarol, csal, betör vagy leüti a jól kiszemelt pénzeszsákokat, csak hogy pénzhez jusson és kedvesének minden szeszélyét kielégítve, bírassa.

S ha — ami gyakran előfordul — valamely beteges nemi ösztön fűszkelte magát emberünkbe, akkor a közönös bihágástól a legsúlyosabb büntetig minősülhetnek rendbontásai: nemzösszervelemetzelenítés, hajfonatlevágás, fajtalanítás, állatgyalázás, megfertőztetés, testi

sértés, sőt gyilkosság is előfordulhat kőjkielégítés céljából.

A rossz környezet és példák pedig kiszámíthatatlan hatással lehetnek rájuk nézve. A példa úgy vonzza ezeket a szerencsétleneket, mint az éjjeli lepkeket a fény, a rossz környezetben élő egyén pedig ritkán képes annak befolyása alól magát kivonni. Rendellenességeiknél fogva ugyanis a rosszra igen könnyen befolyásolhatók, a bűn számára fogékonyak.

A párisi apacsok, kikről évek óta az ujságok útján sokat hallhatunk, kiváló példái ennek.

Egészen különálló társadalmat alkotnak, legtökéletesebb kölcsönhatással vannak egymásra s ez nemcsak életmódjukban, szokásaikban nyilvánul, hanem legfeltűnőbben abban, hogy egy-egy kiváló alak bűntevési rendszerét csoportosan utánozzák.

Előbb a zsarolások, azután a zsinogelések, ma az automobilrablások vannak napirenden.

A párisi apacsok ma talán fejlődésük tetőfokán vannak s az egész világ borzalommal olvassa a róluk szóló, a hihetlenséggel határos közleményeket. A világ legelszántabb banditái közülök kerülnek ki. Az életet tökéletesen megvetik, másét nem kímélik, magukét nem becsülik. Nem egy embert támadnak meg, az egész társadalommal állanak szemben; nem a megélhetésért küzdenek a bűn förtelmes eszközeivel, hanem az élet minden örömét, élvezetét akarják kieroszakolni s az élvezetek közé tartozik maga a harc, a gyilkolás is.

Csak a napokban kellett egy apacs — Bonnot — közrekerítése végett nagyszámu rendőrségen és csendőrségen kívül még a katonaságnak is kivonulni, de rendszer fegyverekkel még így sem lehetett eredményt elérni, egyedül a dinamitbomba volt ellene sikertbozó eszköz.

Rendellenességeiket megerősítő befolyásolhatóságuk bizonyítéka az, hogy Bonnot társai: Garnier és Vallet nemcsak a bűnben követték társukat, hanem társuk halálához hasonló véget is biztosítottak maguk számára.

Miként fejlődhetnek a büntettségvilág borzalmasságukban ennyire kimagasló alakjai? Megérthetjük, ha meggondoljuk, hogy a párisi apacsok hosszú multra tekinthetnek vissza. A kis gonosztevő szüli a nagyot. Züllött, börtönvirág apától talán részeg fejjel nemzve, hisztériás kéjő anyától szülvő, nevelés nélkül, rossz példaktól környezve csak a ma gyönyörűségeinek élnek s emberöltőn át mind gonoszabb ösztönöket hagytak utódaikra, amelyek a rossz környezetben buja talajra találván, szabad fejlődésnek indulhattak.

Ehhez basonló jellegzetes tüneteket hazánk hűnügyi története is fölmutathat. Szabadságharcunk utáni időben kezdődik az Alföldön a betyárromantika. Eleinte csak politikai menekültek voltak a szegénylegények, de a tisztességes elem hamar kiválik közülök, visszatér a rendszer életmódhoz itthon, vagy a külföldre menekül, a

BUTOR

késspénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.

BUTOR

többiek pedig — nem egy szokásos bűntevő van közöttük — a zavaros politikai és gazdasági viszonyok fejleztő hatása alatt néhány évtized alatt megteremtik az európai nevezetességre szert tett futó-betyár korszakot.

És hol állanánk ma, ha nincsen Ráday, ha nem alkotják meg a csendőrséget?

E betyárvilágnak egy késő hajtása, az utolsó futó-betyár — talán nem is a legutolsó — Vitalis Imre. Határozottan rendellenes személyi tulajdonságokkal bíró ember. Már ifjú korában kegyetlenkedett, kívánta a vért. Munkanélküli, dorbézoló életet folytatott. Mikor tehetősége elfogyott, a bűn útjára lép. Betyárvilágot teremt egy időre. Terheltségének bizonyítéka az is, hogy milyen könnyen olt ki emberi életet és Bonnot végéhez hasonló még halála is; bizonyára valamilyen betyárt utánzott, kinek életét, virtusát, halálát a népdal örököltette meg számára.

IV. A büntettes rendellenes személyi tulajdonságainak felhasználása a büntügyi nyomozásban.

Talán első pillantásra úgy tetszik, hogy a rendellenes testi és lelki tulajdonságokkal bíró büntettes bűncselekményeinek nyomozása egyéb bűntények nyomozásával szemben különösen nehéz feladat. Ha azonban meggondoljuk, hogy utóbbi esetekben csupán az elkövetett bűncselekmény lehet kiindulási pontja a nyomozásnak, előbbieknél pedig ezenkívül még a bűnösnek többkevesbe feltárt lelki tulajdonságait is figyelembe vehetjük, szükségeseink fogjuk találni, hogy ezeket közelebb-ről megismerjük, mert sok esetben valamely bűncselekmény kiderítéséhez segélyünkre lesznek.

Az elmebetegek jogsértései sohasem fognak a nyomozóközeg számára megoldhatatlan rejélyül szolgálni. Akaratuk korlátozott vagy teljesen hiányzik, cselekvésük öntudatlan, ennek következtében egyáltalán nem válogatnak időben, helyben, eszközben, személyben vagy tárgyban, amikor, ahol, amiként, akivel vagy amivel szemben valamely jogsértést elkövetnek. Mert cselekvésük bűnös voltát fel sem ismerik, arra sem törekszenek, hogy az felfedezetlenül maradjon. Áll ez mind a vagyon, mind az élet elleni bűntevéseikre nézve.

Az elmebeteg leüti az első szemközt jövő embert azzal az eszközzel, mi ep kezeügyebe akadt; ott marad a helyszínen az áldozat mellett vagy nyugodtan hazamegy. Más összeszed mindent, amit bír: bőgrét, kulcsot, keféit, ékszeret, felüti a kocsi, mit gazda nélkül talál, azzal elhajt, de semmi észélja sincsen. A kocsit, lovat elhagyja, a kisebb tárgyak birtokának boldogan örül, azokat sem el nem rejti, sem észszerűen nem értékesíti. A gyújtogató mindenki szemelátára teszi az eresz alá a tüzcsövát, vagy ha sikerül a tette, holdog izgalomban ott marad a tüzmel. Volt olyan is, akít nyugodtan alva találtak az általa felgyújtott házban.

Ha némely bűntevő elmebeteg meg is kísérli a szökést, magáról a gyanuelterelést, teszi ezt úgy, hogy a gyanút még csak inkább magára tereli, vagy egy szikrányi öntudatosság után ismét visszaesve az öntudatlan-ságba, kísérlete meddő marad.

Egy gyújtogató elmebeteg azzal vonta magára a gyanút, hogy a gyújtóanyagot mindenki szeme előtt ki-szedte az égő házból s azt elrejtteni akarta, egy elmebajos katona ekszert lopott, utána Fiuméba szökött, de megmaradt egyenruhájában, Finmeban pedig már céljáról nem tudott s öntudatlanul barangolt.

A személyi rendellenességek alapján bűnöző rendszert szinten elegendő támpontot fog nyújtani a nyomozás sikeres vezetéséhez.

Mindenkelőtt arra mutatok rá, hogy ily egyén általában nem bír magasabbrendű szellemi képességekkel. Leggyakrabban arra is alig bír elegendő észszel, hogy egy bűncselekményt értelmesen megtervezzen, ha erre mégis képes lenne. akkor a terv végrehajtásánál fog hibát elkövetni és az nyomára vezet, végül feltéve, hogy észszerűségről tanuskodó tervet kifogástalanul hajtott végre, akkor a cselekvés utáni viselkedése lesz áruló-jává.

Ha vagyon elleni bűncselekményről van szó, akkor gyakran állhatunk kivétellel szemben. Ezek tettése — igen gyakran előfordult — lehet bidegen és okosan számító fő és ügyes végrehajtó is. Különösen a csalók: szélhámosok és iparlovagok, bamiskártyások, továbbá a hamisítók között találhatók ügyes, józanul mérlegelő, körmönfont gonosztevők, akik nemcsak a tervezésben és végrehajtásban járnak el előreszámító pontossággal, hanem gondoskodnak arról is, hogy menekülési vonaluk szabadon maradjon vagy hogy kézrekerülésük esetén se lehessen őket bűntevésükért felelősségre vonni.

S mit látunk ezeknél? Végre mégis csak hurokra kerülnek. De finom megfigyelőképesség, rendkívüli találékonyság és, amit elsősorban kellett volna emlitenem, ernyedetlen türelem kell hozzá!

Minel inkább közeledik valamely bűntevő az erőszakos cselekmények felé, ez annál inkább jele annak, hogy egyedül szellemi képességeiben nem bizik. Valóban ezek előbbiekhöz hasonlítva kisebb jelentőségű emberek. Bűncselekményeik ugyan még legtöbbször felmutatják a tervezőképességet, mert bírnak a büntetteseket jellemző elemi ravasz-sággal, de tökéleteset már ritkán produkálnak és bűntevéseik nyomozása is könnyebb lesz. Talán elegendő, ha a *Fekete-kéz* jelszó mögött rejtődő divatos zsarolókra mutatok rá. Tagadhatatlanul ravasz emberek, a titokzatosság leple sokszor sikert jelent számukra, a megszarolandót is ügyesen választják ki, de védelmükről már nem képesek gondoskodni, hiányzik náluk a következetes gondolkozási képesség s így arra a természetes eshetőségre már nem számítanak, hogy

Merkur kerékpárok

legújabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jóállás mellett. Csekély havi részletfizetésre.

— Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. —

Csendőrségi a halmozottak kerékpárból 20 kor., alkatrészekből és gummikból 20% árengedm. részveszünk.

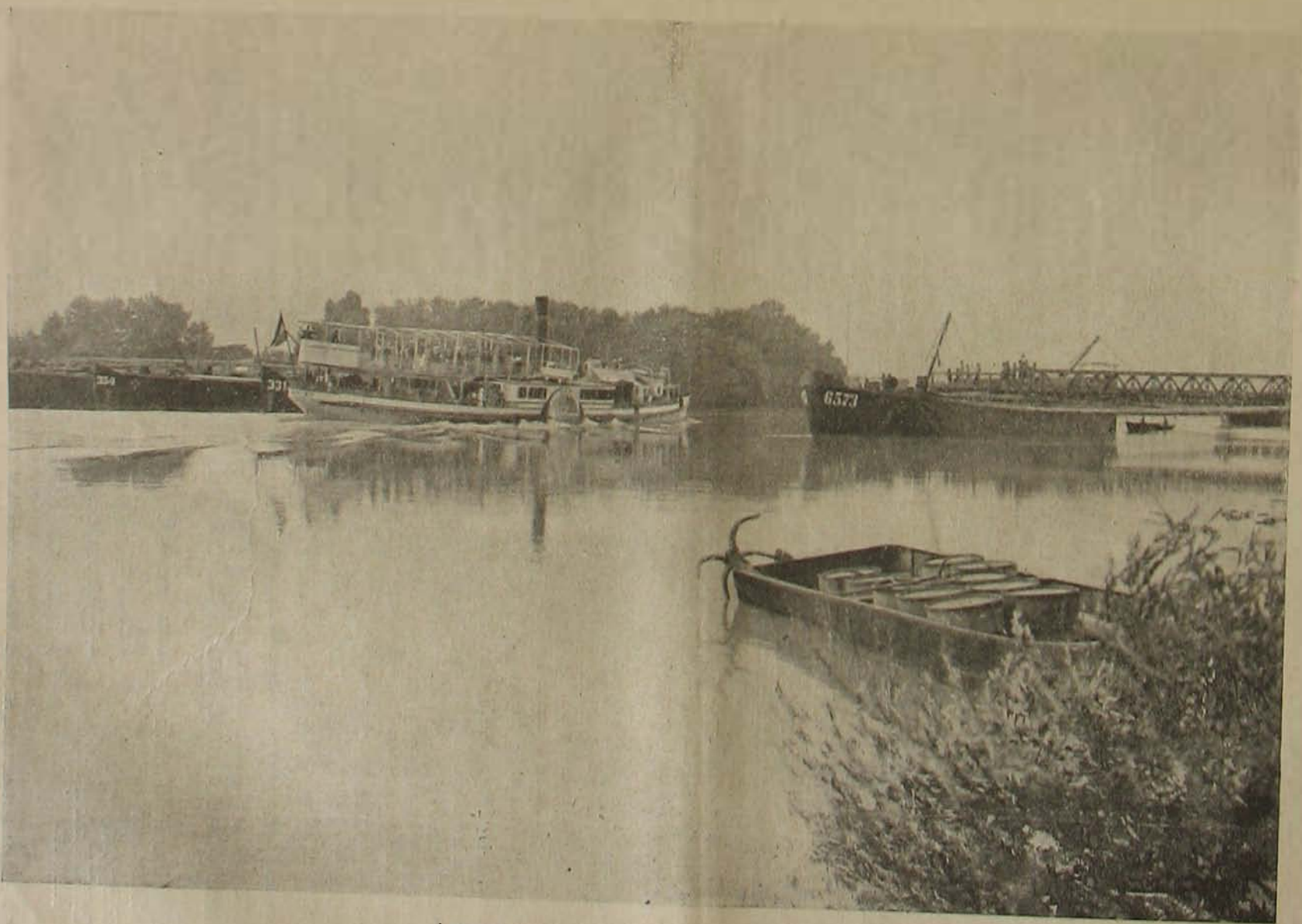
Arjeryzket ingyen és bérmentés kűld

DÉRY EDE

kerékpár és varrógép nagyraktár

SZEGED.

A dunal utászgyonkorlatok Budapest fölött.

mi lesz akkor, ha a pénzt hozó küldöncz helyett a közbiztonság közegei jelennek meg a kitűzött helyen.

A személy elleni erőszak segélyével és általában az élet ellen bűnözők, ha testi vagy lelki rendellenességekkel bírnak, már pedig túlnyomórészt ilyenek, meg fokozottabban kimutatják cselekvéseikben a szellemi élet gyengülését. Eljárásuk egyszerű, kezdetlegesen, gyakran rettenetes vadságról tanuskodó. Sokszor előre meg sem tervezik a bűncselekményt, hanem ösztönszerűleg, a pillanatot kínálkozó hatása alatt cselekszenek.

Goron említi, hogy nem egy gyilkosa, ki úgy mészárolta le áldozatát, mint a hentes a disznót, azzal védekezett, hogy nem volt szándékában ölni, de a kritikus pillanatban gyilkolóeszköz akadt kezei közé és ez határozott a bekövetkezendőkre nézve. Meglátott egy kést szemei előtt, — mondja egyik — másik bűnének védelmére, szemei előtt minden vérbe borult, megragadta s azután már nem volt ura akaratának.

Évekkel ezelőtt nagybátyját ölte meg egy abnormis fiatalember. Könyörögni ment hozzá, hogy fizesse ki a váltót, melyet hamisított. Szóváltás keletkezett, eközben az unokaöcs pillantása ráesett rokonának csupasz nyakúra s ez vitte rá, hogy azt megfojtsa.

Ilyen esetek nagyjából az elmebetegek jogsértéseire emlékeztetnek: kinyomozásuk hasonlóképen nem lesz nehéz. A tettesnek a bűncselekvés előtti viselkedéséből — hiszen még akkor büntetésre nem is gondolt és így óvatos sem lehetett — nagy hasznot húzhat a nyomozó.

Persze nem minden eset ilyen egyszerű és akárhányszor megtörténik, hogy a rabló vagy a rablógyilkos is jól kiszámolt tervvel dolgozik és azt jól is hajtja végre. Sem az előzményekben, sem a cselekvése alatt olyasmint el nem követ, ami a gyanút reá terelbetné, oly jól kiszámítja büntetésének idejét és helyét, hogy meg sem lephetik s kiirt mindenkit, aki ellene vallhatna.

Még ilyenkor is bizonytalankodott olyan hibát, amely a kiderítésre fog okot adni s ezt a szakember szeme bizonynyal fel is fedezi.

Regula atyjának baltáját használta a gyilkosságnál, a légymányosi gyilkosok a hulla elrejtésében voltak gondatlanok, egy más esetben a gyilkos a holttestet saját ágya alatt rejtette el. Akadt már olyan büntetett is,

akit a ravasz óvatosság túlságos mértéke vitt az igazságszolgáltatás karjai közé: a helyszínen egy társának holmiját hagyta vissza, hogy a gyanút arra terelje — haragosa is volt, mellesleg bosszuját akarta azon kielégíteni — s ez lett a veszte.

(Végo köv.)

ÁLTALÁNOS ISMERE' TEK.

Az állatvilágról.

A néphumor s utána a költészet igen gyakran használja fel az állatokat egyes kedélyállapotok s érzelmek megtestesítésére s e felhasználás nem mindig kellően okadatolt, sokszor egyenesen igazságtalan is.

Ily igazságtalanság történik napjainkban különösen a számmal, melynek neve ma már valóságos sértés, holott különösen a vadszámár, mely ma a makacssággal párosult ostobaság jelképe, keleten nagy s méltó becsülésben áll s úgy testi ügyessége, mint értelmisége alig áll hátrább a paripáénál. Régebben nem is volt ez így, példa rá maga a biblia. Bileám vagy Bálám számára az ó-testamentumban igen tiszteletreméltó szerepet játszik. Számár volt Krisztus jászolánál. Számáron mentek szülői Egyiptomba, számár haton lovagolt ő maga is a Jeruzsálembe való bevonuláskor. Ennek megfelelően a középkorban a papok nagy tiszteletben tartották ez állatokat: ünnepélyek alkalmával püspökök, sőt pápák is jelentek meg gazdagon diszitett szamarak hátán. Franciaországban, Belgiumban és Spanyolországban e mellett valóságos vallási ünnepek voltak a Krisztus életében szerepelt szamarak tiszteletére karácsony vagy virágvasárnap alkalmával. Leghíresebb ily ünnep volt az, melyet Bauvaisban minden január 14-én tartottak. A város legszebb leánya gyermekkel karján, számárháton, proccesszióban vonult be Szent István templomába, hol a mise-inggel is felruházott szamarat megötették s előzetes betanítás után letérdepeltették s énekelgették. Az istentisztelet alatt a pap az ének végén háromszor kiáltotta hangosan az „I-Á”-t s a nép is ismételte. A pápák gyakran betiltották ez ünnepeket, de azért Franciaországban egész 1668-ig fennállottak; a gúnyolók „Asinari” névvel jelölték. Ugyanitt volt a számártestvérek rendje is, — így nevezte legalább a nép a III. Ince pápa által megerősített trinitáriusokat, kiknek feladatuk volt, hogy a fogoly keresztényeket váltsák ki a szaraczen fogságból s kik a kegyadományok gyűjtését mindig számárháton járva eszközölték.

A híres Buridan scholasztikus a két szénacsomag közt éhen vesző szamarat a két egyenlő vonzás által megbénult

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körút 12.

— Telefon 153-44. szám. —

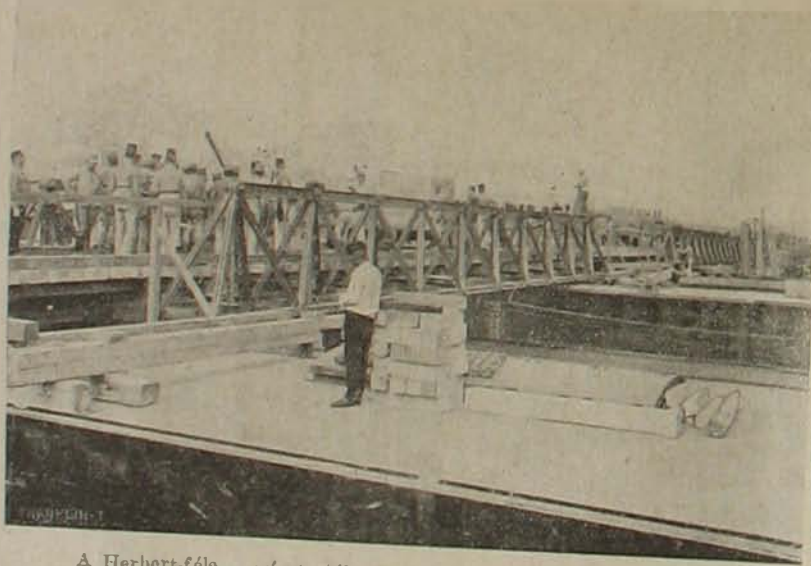
Alaptőke 1.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére 1 Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekölése mellett helyeznek el intézetünkknél, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával.) 2 Oly takarékbetétek után, melynél a betető az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem kóti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával.)

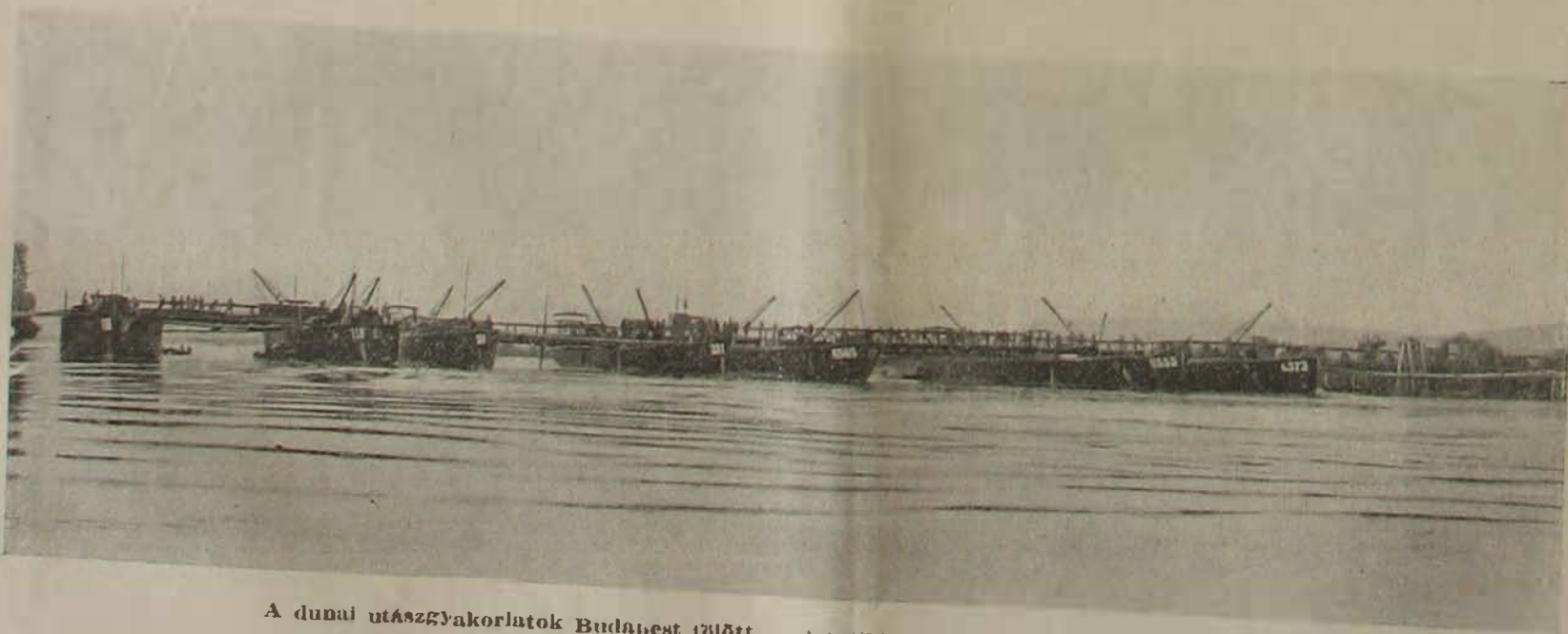
Előleggel nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényekre. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezeség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében jutányos kamattétel mellett. Utalványok, Intézetvények és csekkek beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket

A Herbert-féle vasrácstartók az uszályhajókra felrakva.

Józsei főherceg a Herbert-féle tartók összcállítását szemléli

A dunai utászgyakorlatok Budapest fölött. — A hajóhid, mely három nap alatt készen lett.

akarát példájává emelte s tanítványai a meg nem engedett segélyeszközöket «szamárhid»-nak nevezték el, mivel ily segélyeszközök által mintegy hid készül a szorgalom és restség közt babozó számár számára. Jelentékeny szerepe van a samárnak egészségügyi szempontból is. A samártej az emberi anyatejhez legjobban hasonlít és csacsémők, valamint beteg emberek táplálására nagyon használják. A fiatal samarak húsát a rómaiak «Lalisiones» név alatt nagy nyalánkságnak tartották és az olasz szalámi-kerekedők még most is jó hírnevet szerznek a samárhúsnak. Valóban nagy igazságtalanság történik a samáron az állat-szimbolikában és csak az a szerencse, hogy ez állat — nagyon türelmes.

Hasonlóképp igaztalanul bántja korunk a szarvasmarhát is, csaknem egyenrangú sértésnek tartván a «marha» jelzőt a «szamárral». Régebben ez is másként volt.

A bikát az erőhatalom és bátorság jelképének tartották és a bikaszarvak az isteni s uralkodói hatalom jelei voltak. Ily szarvakat viselt Jupiter Ammon is, melynek jóshelyét Nagy Sándor fölkereste. Az ó-görög mythológiában a bikák a napisten szent állatai voltak. Odysseus súlyosan bűnhődött azért, hogy utitársai ily szent állatokat megölték. Maga Jupiter bikaalakot öltött fel, midőn Európat elrabolta. Bika csillagzat van az égen s az év legtermékenyebb szakában. Az egyiptomiak istene Apis bika alakban jelenik meg a földön, a legenda szerint oly tehéntől elvette, melyet az égi világosság sugara termékenyített meg. Az apinak feketének kellett lenni, bomlokán fehér háromszög, bátán sás képe, farkán kétszínű szőr, nyelve alatt bogárszerű csomó és jobb oldalán holdnegyedhez hasonló folt. Nagy öröm volt egész Egyiptomban, midőn a papok ily bikát találtak, külön e célra épített helyiségben szentelt vízzel tartották négy hónapig és azután egy szentelt hajón, hol a bika számára külön szoba volt, átvitték memphis palotájába, hol pompás szőnyegeken hevert és vizet is szentelt forrásból ivott. Ez állat jövendő mondó volt. A jóslást kérő imádkozott előtte hosszasan és azután bedugta füleit és a játszó gyermekek közé ment; a legelső szó, melyet itt hallott, volt az apis felelete, melyet azonban még a papoknak kellett megmagyarázni. Az elpusztult apist bebalzsamozták s drága koporsóban a Szerapis-templomban helyezték el. Indiában még most is szent a szarvasmarha és előkelő kaszthoz tartozó embernek nem szabad húsából enni. Az utcán mindenkinek ki kell térnie a szent szarvasmarha elől és az indusok megvetéssel nevezik az angolokat «elő marhasírók»-nak, mivel a tehén a földistenség szimbóluma. Ennek a tekintélyes állatnak nevét ma már gúnynévül használják, holott ők szántják földünket, az ő husuk táplál és hőrűkhöz ruházkodunk.

Hasonló sora jutott a juhnak. A kos is s zerepl az égbolton s állítólag nagy bátása van a természetre és emberekre. Az argonauták nagy utat tettek, hogy Kreon király aranygyapját elragadják. A burgundi aranygyapjas rendjelt Spanyolországban s Ausztriában még ma is a legnagyobb kitüntetésnek tartják s mindannak dacára a juh név ma gúnyzó s az ostobaságot és restséget jelképezi.

Ezek után csaknem érthetetlen, hogy menynyira becsülik ma a disznót, melynek, mint a szerencse szimbólumának képét nemes érzekkel s drágakövekkel díszítő amulet gyanánt hordják. Régen a disznó nem volt ilyen becsben, az arymanthi vaddisznó a vetéseket pusztította el, a keletieknél a disznóhús tisztátlan volt, bár a görögök már megbecsülték, a mint láthatjuk abból is, hogy

mily nagy szerepet játszott egy disznópásztor az Odysseus udvarában.

A vadállatok közül legtöbbször használják szimbolikus jelzésekre az oroszlánt, mint az erő, bátorság, hatalom, de egyuttal a nagylelkűség s hűség jelképét is. A régi korban úgy ismerték az oroszlánt, mint a puszták rettegett királyát, de e mellett számos megható elbeszéléseket is közöltek háládatosságáról. Annyi tény, hogy az oroszlánt teljesen meg lehet szelidíteni s azután nagyon ragaszkodik az emberhez. Henrik szász király egy kigyótól megszabadított oroszlánt hordott magával, Marcus Aurelius négy szelidített oroszlán által vont kocsiban ült, mely példát több fejedelem utánozta s még újabban is tartott a «vörös» Bonaparte herczeg ily oroszlánokat kertjében, mígnem vaskalitikába kellett őket tenni. A régi egyiptomiaknál az oroszlán a Nilus áradásának jelzése volt és mint ilyen lett felvéve az égövhöz. Mint a napnak szentelt állat, a tűz jelképéül is tekintetelt és a templomkulcsok oroszlánfejeket ábrázoltak, jeléül, hogy a jötevő és romboló tűz isteni hatalma védi és őrzi a templomokat. A görögöknél és rómaiaknál az oroszlán forrásvédő volt és ezért a források és kutak mellett ábrázolták, vagy hol ez nehéz volt, a vízszurgáznál és a házi csatornáknál, mely szokás mai nap is megmaradt. Valószínű, hogy a napnak szentelt állat képe kezdetben mintegy áldozat volt a forró s vizszikkasztó napsugarak ellen.

Különös jelentőséget nyert az oroszlán a középkorban, midőn a keresztes hadjáratokból visszatérő lovagok minden lehető alakban jelképezték. A czimerekben ez óta van oly nagy szerepe. Egész sereg európai fejedelmi család, még a perzsa sah is, használja az oroszlán jelvényét. A velencei köztársaságban nagy szerepet játszó oroszlán-szobor még most is megvan a Márk-téren.

A majom, az ember legközelebbi rokona, mintegy karrikaturája, ősidőktől fogva rossz hírnevű volt. Gyavaság, ravaszság, ostobaság s könnyelműség voltak tulajdonságai, de azért a képzőművészetekben ritkán alkalmazták, mivel a régiéknél a szépségre tekintettek főképp. A középkorban a majom-alak ördögi hatalom jelzésére használtatott, de nem azon hataloméra, mely mintegy az eget ostromolja, hanem az embereket hosszantgató s kijátszó gonosz szellemek hatalmára. Wagnernek, Faust famulusának, volt egy majom-alaku házi szelleme s ily alsóbb rendű ördögök gyakran találhatók az építészeti díszítéseknél is. Korunkban a majom különben már csak az itasság jámbor jelképe.

A vadállatok közt legnemesebb színbolma van az elefántnak. Kelet-Ázsiában nemcsak az erő, hatalom, de a bölcsesség, nemes érzület s részvét fogalma is hozzá van kötve. (Janca isten, a művészetek s tudományok védője, a templomokban elefántfővel ábrázoltatik, Indra elefánton lovagol s ind fogalmak szerint a világegyetemet nyolcz hatalmas elefánt hordja. Maga Buddha fehér elefánt alakjában jelenik meg a földön s a királyok lelkei is főképp fehér elefántokba költöznek, a miért ezeknek külön udvartartásuk van. Nálunk, európaiaknál, az elefántnak nincs külön szimbóluma, csak a dán elefánt-rendjében, melynek mását azóta a számi király teremtette meg.

A boni vadállatok közt jelképileg legnevezetesebb a róka, mint a furfang s ravaszság jelképe. A farkas a durva vadság s kielégithetlen falánkság jelképe s a német mythológiában Odin két farkasa eszi meg az összes eledelüket, míg maga az isten csak horti iszik. A rendkívül kártékony egér a mesékben s más alkalommal min-

dig mint kedves és okos állat szerepel, és sokszor az igazságszolgáltatás eszköze is, mint midőn a keményszívű Hatto mainzi püspököt börtönében fölfalva megbüntetik. A krokodil mesés könnyei miatt a tettetés jelzője lett s az orrszarvút, de rendszeren csak a görögös rhinocerosz nevével, gúnynévül emlegetik.

Ilyen sok s változatos alakban használta fel az ember az egyes állatokat különböző jelzésekre és a mint látjuk, igen gyakran nagyon igazságtalanul.

KÉPEINKHEZ.

A dunai utászgyakorlatok Budapest fölött.

Egy mozgó csapattestnek nagy előnye, ha teljesen felszerelt utászcsapat áll minden pillanatban rendelkezésére.

Mély árkok, szakadékok és folyók stb. nagyságukhoz és mélységükhöz képest rövidebb vagy hosszabb ideig mind akadályozzák a mozgó csapat menetelését, de mibelyt ilyen akadályokról kap hírt a főcsapat, előre mozditja utászosztályát és ahoz képest, hogy feltöltés, árokbetömés vagy áthidalás szükséges-e, a kellő intézkedések fogantatására mellett elbáritja a felmerült akadályokat és biztosítja a csapat menefelését.

Egyik ilyen fontos feladata az utászcsapatoknak az úgynevezett szükségbeli, vagy a fél állandó hadihidak építése ott, a hol valamely át nem gázolható folyón kell áthatalni és rendszeren állandó hid egyáltalán nincs vagy csak nagyobb távolságra volna található. Ha az ilyen hidépítésre a helyszínen megfelelő anyag nem található vagy az esetleg rendelkezésre álló ilyen anyagból több munkával és több idő alatt lehetne a szükséges hidat előállítani, a hadi hidkészlet basználtatik fel, amelyet minden nagyobb csapattest rendszeren magával szállít.

A hadi hidkészletet ahhoz képest, hogy 14 vagy 20 koszin szállítható, könnyű és illetve szabványos készletnek nevezzük.

Békében minden utász zászlóaljnak négy — három szabványos és egy könnyű — hidkészlete van, amely készlet két, 53 méter hosszú szabványos könnyű hálhid összeállításához szükséges eszközöket, szerszámokat és segédeszközöket tartalmaz és együttvéve hadosztály-hidkivonatnak nevezetik.

Eme hajóhidak aljzatát több önálló komp (Ponton) képezi, amelyek mindegyike 14—15 főnyi legénység viziszállítására alkalmas. Ezek három sorjával összekötve s az elmozdulás ellen vasmacskákkal megerősítve a folyó egész szélességében felállíthatnak s bidalással való összekapcsolás és az oldalracsok felállítására után már készen áll a hid az egész csapatost — gyalogság, tüzérség, lovasság és a vonatcsapat — átszállítására. Ha bármi okból felette gyors vagy egyszerre nagyobb csapatok átszállítására van szükség s a csapatost több hadi hidkészlet van, egymástól bizonyos távolságra két-három ilyen hidat is felállít.

A jelen számunkban közölt képeken egy ilyen hadi-hid felállítását mutatjuk be olvasóinknak, amelyet Budapest közelében a Dunán gyakorlatozó utászcsapat állított fel három nap alatt, még pedig olyan erős összeállítással és felszereléssel, hogy állandó hidnak is teljesen megfelelné.

HIREK.

Adományok. A létesítendő csendőrségi internátus alapja javára újabban a következő adományok folytak be: a pozsonyi posta és távirda igazgatóságától, a pozsonyi csendőrkerület útján 25 K, a VI. számu csendőrkerülettől, büntető törvénykönyvek ára fejében 356 K és Rieger Emiliőtől 10 K. Mely újabb adományokkal az alap vagyóna 27.727 K 88 állásra emelkedett.

Igazságügyi kezelői tanfolyamok 1913-ban. A f. évi július 19-én kelt 71.959/20. a. számu honvédelmi miniszteri rendelet szerint, az igazságügyi miniszter úr rendelkezése alapján, az igazságügyi kezelői tanfolyamok, az 1913. év folyamán a következő kir. tábláknál és alább jelzendő időben fognak megtartatni, és pedig: Budapestben és Maros-Vásárhelyen: márczius 1-től április 14-ig, Győrben és Nagy-Váradon: április 1-től május 15-ig, Kassán és Pécsen: április 16-tól május 30-ig, Szegeden: május 16-tól június 30-ig, Budapestben és Kolozsváron: szeptember 1-től október 15-ig, Debreczenben: szeptember 16-tól október 31-ig, végül Pozsonyban és Temesváron: október 16-tól november 30-ig. A tanfolyamot végezni szándékozó igényjogosult avagy szolgálati idejük 12. évének utolsó felében álló altiszteknek a 6 havi előkészítő (próba) szolgálatra bocsátásukat oly időben kell kérelmezniök, hogy annak időtartamába a kezelői tanfolyam és kezelői vizsga idejét kitevő hat hét is belessék.

Orvtámadás. Schweller László nándorhegyi őrsbeli csendőrt, ki július 21-én este eltávozási engedéllyel Bisztracseres községbe ment, ott este feltüz órakor Boldea Jordán és Avramucz Juon bisztracseresi lakosok lakosok orozva megtámadták és kövekkel fején és halántékán súlyosan, de nem életveszélyesen megebesítették. A támadók elfogattak.

Ellenszegülés. Bakonyi István és Csokonai Imre egervári őrsbeli csendőrökből állott járőr, július 24-én, Győrvar községi határában egy lopásban gyanus cigánykaravánt tartóztatott fel, s azt a nyomozás bevezetése céljából Győrvarra kísérte. A karaván kísérése közben, Forgács Szelenze cigánynő jeladására a karaván hirtelen megállott és a járőrt körül fogva a további kísértetésnek ellenszegült, miközben Forgács György cigány nyitott zsebkéssel Bakonyi csendőrré roham, mire Bakonyi csendőr, minthogy a cigányok által a járőr már amúgy is körül volt véve, a támadó cigány ellen egy lövést intézett, mely lövés után a cigány az ítszéli árokba fordulva meghalt. A fegyverhasználat után a karaván a további ellenszegüléssel felhagyva, a győrvari őrsre kísértetett.

Kérelmek. Ocskó Mihály, Komárom megye Udvard községben állomásozó csendőr kéri a m. kir. csendőrségnél szolgáló Stigler V. nevű egyént, kinek rendi fokozatát nem ismeri, hogy egy elveszett csomagja ügyében címét vele mielőbb közölje. — Görög Mihály es. ez. őrmester kéri az 1905. és 1906. években Boreán velem együtt szolgált Válka Pál es. ez. őrsvezetőt, hogy címét vele közölje. — Deli P. Ópáva községben állomásozó csendőr kéri a III. sz. csendőrkerület állományában szolgáló Pap Pál I. és Szarka Elek csendőröket, kikkel Szilvásvárdon, továbbá Gerenda Gyula es. ez. őrmestert, kivel 1911-ben Egerfarmoson és végül Radicev József csendőrt, kivel 1911-ben Mezökövesden együtt szolgált, hogy ezimüket fontos okból vele közöljék.

KÜLÖNFÉLÉK.

A hangyákról. A hangyák serény futkározásukkal és társadalmi életükkel már a legrégebb népek figyelmét magukra vonták. Földrészünkön a fajok száma nem nagy, de annál nagyobb az egyének száma. Mindenütt látjuk őket sürgölődni, erdőkben és mezőkön, kertekben és zsombékok között. A magyarországi hangyák két családba tartoznak: a Formicidák és Myrmicidák alcsaládjába. A hangyák társadalmában rendszerint hímeket, nőstényeket és dolgozókat találunk, de sokszor katonákat is. A dolgozók visszafejlődött nőstények (ügymint a dolgozó méhek). Érdekes az a viszony is, a mely a hangyák és más állatok között fönmáll. Sok állattal élnek barátságos viszonyban. Több természetvizsgáló egész életét szentelte e viszony tanulmányozására. Kitént, hogy egyes fajok rabszolgákat is tartanak. Rendkívül figyelmenremeltő a hangyáknál az ivadékok ápolása. A hábokat kihordják a napfényre. Mintha ők is tudnának a modern nap- és légfürdő nevezetességéről és gyógyító erejéről. Egyes fajok kiemelkedő bolyt építenek, a melyen több kijáratot látunk. Blég kis fadarabot, vagy döglött bogarat dobni a bolyra, hogy rögtön nagy riadalom támadjon benne. Egyszerre elvesz ik fejüket, de lassanként higgadtabbakká válnak. Nagy szerepük van a természet háztartásában, mert ők takarítják el a bolytesteket. Ellenségük sok van a madárvilágban. Bábjaikat is eszik az örökké éhes éneklő madarak. A külföldi hangyák életmódjában még sokkal érdekesebb példákat találhatunk, mint a hazai hangyáknál. Hazánkban mintegy ötven darab hangyfaj él, de a legtöbb faj a meleg égöv alatt tartózkodik. A hangya agyveleje igen kicsiny és az apróbb fajoknál csak nagyítóval látható. Az agyvelő súlya csak háromszázadrésze az egész testnek és mégis magasabb értelmiségük van, mint a méheknek. Az értelem náluk valószínűleg azért fejlődött ki jobban, mert náluk az állami élet sokkal korábban kezdődött, mint a méhekénél. A hangyák messzire elmászkálnak a levéltetvek után. Látjuk őket a diófák levelén, a rózsza szárán és számos más növényen. A levéltetvek édes nedveit nyalogatják. A hangyákkal összesen 1263 izeltlábú állat él jó barátságban; ezek közül 1009 faj bogár, 27 lepke, 18 légyféle, 7 egyenes szárnyu, 72 poloska, 26 pók, 9 rák. A hangyák fegyvere a hangyasav. A nép közvényét gyógyítja velük. A hangyák működését sokféle szempontból lehet megfigyelni. A legőbb megfigyelő hibázik azáltal, hogy az emberrel és emberi társadalommal hasonlítja őket össze, pedig a hangyák egészen más természetű lények. A mi a hangyaállam népeességét

illeti, a többek közt a következő számadatokat sikerült megállapítani a megfigyelőknek. Egy bolyban megolvastak 22.580 felnőtt hangyát és 13.500 lárvát, de ennél meg sokkal nagyobb társadalmak is vannak.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük emélfogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

999. Ajánlatos az őrsparancsnokság útján a szakaszparancsnokságtól az engedély kieszközölését kérni.

Rákóczi. A nősülési engedélyt a kerületi parancsnokság adja meg, kérdésre tehát csak annyiban adhatunk felvilágosítást, hogy egy oly rendeletről, mely szerint csak őrsparancsnokoknak adható meg a nősülési engedély — nem tudunk semmit.

Tudakozódó csendőr. Kérdése a fegyelmet érinti; nem adhatunk felvilágosítást.

Internatus. Olyan iskola nincs.

Alföldi. Lehet pályázn. — próbaszolgálat szükséges.

D. Legközelebb.

D. P. nyugdíjas csendőr. Nyujtson be egy kérvényt a m. kir. belügyminiszterhez.

A bélyeget lapunk javára bevételeztük.

B. P. 1876. Az elsőbbség nézetünk szerint out illeti meg.

E. B. A 3. osztályú íróvá való előléptetés nincs befolyással a szolgálati elsőbbségre. A bélyeget lapunk javára bevételeztük.

Gyopár. 1. A tűz fölötti levegő felmelegszik, kitágul és így fajsúlya könnyebb lesz, minek következtében felfelé torokszik, alulról pedig a hideg, nehezebb levegő tödul a tűzhöz a azt erősebb égésre bírja. Minél magasabb a kémény, annál nagyobb a felfelé torokzó levegőoszlop, s így a tűz is annál jobban ég.

2. Ha a késedelem nem jár veszélyvel, akkor az ily eljárás szabálytalan.

3. Altvá rövidlebb az út.

4. Nem tudjuk.

5. Nem használhatja.

Csendőrélet. 4 korona előzetes beküldése mellett.

4444. Feltétel nélkül beszámítják.

Határozati csendőr. Eltávozási engedély szükséges, de a kerületi parancsnokság ettől eltekinthet.

B. J. csendőr. Ha a csendőrségi szolgálati idő megszakítása 2 éven túl nem terjed és visszalépése még védkötelezettségének tartama (10 év) alatt történt, úgy az előző csendőrségi szolgálati ideje után esedékes pótdíjra igénye van.

Kiváncsi. Forduljon a helybeli előjáróságához, azok majd rendezik a kérdést.

Dunaparti. I. Szolg. szab. I. rész, 267. pont, a) alpont, utolsó bekezdés. II. A rendfokozat mérvadó.

1881. A II. szolg. ut. 29. §-a mérvadó.

Nilus. Nézetünk szerint igen.

1886. 1. Nem. 2. Semmi.

Katona. 2. Sajtójából. 2. Nem. 3. Nem.

Kadét. 1. Nem. Természetesen ingó!

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyar részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közshadsereg szerződ. szállítól

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbőrből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény mellettiállítását. " " "

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

Büntetőjogi döntvénytár.

Felmentés a zsarolás vétségének vádja alól, mikor a vádlottnak a levelek megírásával és elküldésével nem vagyoni haszon elérése volt a célja, hanem azokkal azt akarta elérni, hogy a címzett bontsa fel az eljegyzését azzal a nővel, kit a vádlott óhajtott feleségül venni.

(Curia, 1911 augusztus 30. 5878. sz. a. I. Bt.)

Valamely nemzetiségnek a másik ellen gyűlöletre izgatása csak akkor forog fenn, ha izgató nyilatkozatok tétele alkalmával azon nemzetiség tagjai is jelen vannak, mely nemzetiségben a tettes gyűlöletet akar kelteni.

(Curia, 6878/1911. számú határozata.)

I. Vádlottnak az a tette, hogy a birtokában volt idegen tulajdont tevő magtárt faburkolatának szétszedése által megrongálta, majd a szétszedett faanyagot is részben tüzelésre felhasználta, részben elhordatta s ekként a magtártól való elválasztás folytán ingóvá vált faanyagot, mint reá nézve idegen dolgot eltulajdonította, nem a Btk. 421. §-ába, hanem annak 355. §-ába ütköző büntetendő cselekmény. — II. A Btk. 359. §-ában meghatározott, sikasztásnak tekintendő büntett vagy véttség, a Btk. 357. §-a. illetve az ebben felhívott 338. §-a szerint való minősítésre befolyással nincs.

(Curia, 1912 ápr. 2. 2405/1912. sz. a. III. Bt.)

Vádlottnak az a tette, hogy a sértett céget üzletnyitás kilátásba helyezésében nyilvánuló fondorlattel tévedésbe ejtette, ily módon nagy mennyiségű árunak hitelben való eladására rábirta, üzletet azonban nem nyitott, az árukat eladta, azok vételárát magának megtartotta s ekképen a céget megkárosította, csalás.

(Curia 1912 ápr. 10. 2596/1912. sz. a. I. Bt.)

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Athelyezettek:

1912 augusztus 15-ével:

Fonyó László, VI. számú csendőrkerületbeli hadnagy, nagykanizsai szakasparancsnok, hason minőségben ugyanazon csendőrkerületnél: Szekszárdra;

Rácz László, V. számú csendőrkerületbeli zászlós, ideiglenes szakasparancsnoki minőségben a VI. számú csendőrkerülethez: Nagykanizsára.

Várakozási illetékekkel szabadságot tartott:

Márton Antal, m. kir. VI. számú csendőrkerületbeli törzsőrmester, a megajtott felülvizsgálat alapján, mint „jelenleg szolgálatképtelen”, 1912. évi augusztus hó 1-től számítható hat hó tartamára.

Választott lakholy: Pécs.

Kinevezettek:

1912 július 1-ével:

csendőr járásőrmesterekké:

Schnobel István, őrmester (1. rangszám) a IV.,
 Kléga Pal, „ (2. „) az V.,
 Nyiri Sándor, „ (3. „) a II.,
 Fodor Imre, „ (4. „) a IV. és
 Hulpuj György, „ (5. „) az I. számú
 csendőrkerület állományában.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Dunka László csendőr, két embernek a vízbeulás veszélyéből nehéz körülmények között történt kimentéséért.

Báró Gyula őrsvezető cz. őrmester, mert mint segéd-tisztai segéd munkás a kerület állománya kiegészítési ügyeinek elintézésénél a kerületi segéd tisztet közel öt éven át kiváló képességeivel, pontos szakismeretével és lankadatlan szorgalmával kimagasló eredménnyel támogatta.

Bozsódi Zsigmond járásőrmester, a közbiztonsági szolgálat terén hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt, mindenkor tanusított kiválóan buzgó és igen eredményes tevékenységeért, alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetéseért, megbízhatóságáért, úgy a saját, mint alárendelt őrsének jó rendben tartásáért és helyes irányításáért.

Nyilvánosan megdicsértetett:

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Vigh József miskolci szárnybeli csendőr, két embernek a vízbeulás veszélyéből nehéz körülmények között történt kimentése alkalmával iárorvezetőjének határozó támogatásáért.

Pénzbeli megjutalmazás.

A m. kir. belügyminiszter úr sz. 1912. évi 91,481/V—b. számú rendeletével a közbiztonsági szolgálat terén kiváló buzgalommal kifejtett eredményes tevékenységükért az V. számú csendőrkerület állományába tartozó Modródszki József járásőrmesternek 150, Tóth Zsigmond csendőr cz. őrmester és Gyurcsik Lajos csendőrnek pedig 50—50 koronából álló pénzjutalmat adományozott.

Előléptettek:

1912 július 1-ével:

A m. kir. IV. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Kovács József I., Szabó István I., Hornyák János, Szabó Mihály II., Cziko Károly és Kovács József őrsvezető cz. őrmesterek, *őrmesterekké*; továbbá

Bende János, Ragozsán Cyril, Balla Alajos, Czeglédi Mihály, Tóth István III., Doros István és Dénes Péter csendőr cz. őrmesterek, *őrsvezető cz. őrmesterekké*.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, hár, stb., míg **Reményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költséget díjlatlanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kérésre.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Gergely Sándor és Schweighardt Antal csendőrök
továbbá

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Volosin Károly, Strtlea Márián, Pető István, Miltse-
vits Ignác, Takács József I., Buza András, Balog György,
Nekrsale Vazul, Szirák István, Sipos Gábor, Strébeli
János, Szilágyi Lajos, Csaknád János, Szabó Péter,
Iványi Imre, Janik Károly, Varga János I., Bábai János,
John Károly, Zoó István, Pap Dániel, Schulla Nándor,
Molnár István, Kempf Lajos, Petrisce László, Török
István, Keszthelyi István, Kingya Aukszent, Lipcsey
István, Nagy János, Bónya Simon, Janka János, Bellák
Rezső, Geiger Mátyás, Bodó Gábor, Teleki László, Ker-
tész Márton, Abraham Mihály, Belenszky Károly, Griga
György, Maksa József, Gergely József, Szöllősi András,
Sztupár György, Németh István I., Bodnár József II.,
Horváth Vendel, Orbán Balázs, Binda Gusztáv, Tkács
János, Bankó Mihály, Prálya László, Kipilla György,
Czanner Ágoston, Ferencz József, Ádám József, Tóth
János II., Varga Ferencz, Sütő András, Dávid András
és Cserényi Imre csendőrök; végül

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Rigó Dávid, Biró Pál, Bazsika Lajos, Szakala András,
Komjáti Pál, Dani József, Németh Gábor, Sümegi Jó-
zsef, Gyimóthi Pál, Varga Sándor, Szász Imre, Szent-
györgyi László, Vendég Antal, Nemes Mátyás, Büki
János, Bitter Ferencz, Eberhardt Károly, Fodor Antal,
Horváth József X., Hersits Mihály, Hir János, Kuti
János, Kiss István I., Kocsis István, Ladányi László,
Markotán Imre, Milkovics István, Nagy Mihály, Nagy
Károly, Nikolin Márk, Nyerges Benjamin, Odor Imre,
Osváth Gábor, Pandur Ferencz, Simon József II., Szabó
István, Tóth György, Tatár János, Varga Ferencz I.,
Szücs Ferencz, Koczor Ferencz, Lidi Flórián, Lóki Já-
nos, Horváth István I., Szikszai János, Surányi Albert,
Zsin Ferencz, Nagy János VII., Ambrus Lajos, Kardos
János, Szentpéteri Vendel, Dezamits János és Erdélyi
László csendőrök.

Katonai szolgálati jel:

Az I. oszt. legénységi katonai szolgálati jellel elláttattott:
a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Erdős Mihály járásörmester, 1912 július 9-én és Bo-
zsoódi Zsigmond járásörmester, 1912 július 11-én;
a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Hunyadi József járásörmester, 1912 június 8-án.
A II. oszt. legénységi katonai szolgálati jellel elláttattott:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Bielz János őrsvezető cz. őrmester, 1912 május 19-én;
a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Józsa József csendőr cz. őrmester, 1912 jun. 12-én;
a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Karczagi Károly őrsvezető cz. őrmester, 1912 április
11-én;
a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Takács Mihály csendőr cz. őrmester, 1912 jul. 5-én.

Névváltoztatás.

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Ártyán András csendőr, a m. kir. belügyminiszter
urnak 1912. évi 97,057/VI—a. sz. alatt kelt engedélye
alapján, vezetéknevét «Békes»-re változtatta.

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Rosza Gábor próbacsendőr, a m. kir. belügyminiszter
urnak 1912. évi 84,557/V—a. számú engedélye alapján,
vezetéknévét «Rózsa»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Kovács József csendőr cz. őrmester, Gál Ágnessel,
1912 május 14-én, Kövenden,

Pál Mihály csendőr cz. őrmester, Barabás Rozáliával,
1912 július 6-án, Kézdiszentléleken.

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Fodor István őrsvezető cz. őrmester, Demeter Máriá-
val, 1912 május 8-án, Budapesten.

Gömöri Mátyás járásörmester, Frank Annával, 1912
június 29-én, Csavolyon.

Péterfi Péter őrsvezető cz. őrmester, Zádori Jolánnal,
1912 július 4-én, Kossuthfalván.

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Iváncsik András csendőr, Mihálka Máriával, 1912
április 25-én, Petrován.

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Mitana Márton csendőr cz. őrmester, Pobezsál Anná-
val, 1912 június 4-én, Puhon.

Lezsák István csendőr cz. őrmester, Belony Máriával,
1912 július 10-én, Trencsénmakón.

Szücs Sándor csendőr, Szücs Erzsébettel, 1912 jun.
2-án Kisoroszin.

Zsilka István csendőr, Gyuros Margittal, 1912 június
29-én, Nógrádszennán.

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Cziráki Vendel csendőr cz. őrmester, Tivald Pauliná-
val, 1912 július 2-án, Nagyszentmihályon.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

**Könyvnyomda,
könyv-, papir- és
írószer-kereske-
dés, a magyar kir.
csendőrségi hiva-
talos nyomtatvá-
nyok legnagyobb
raktára.**

*Honvédelmi miniszter ur őnagyméltósága által 5242/912. sz. a.
rendszeresített újfajta sapkák, nemkülönbén az összes felszerelési
cikkek, nyári sziürke és fehér ezernakeztyük raktárunkon a leg-
jutányosabb árban kaphatók.*